

LES V

5.1 Inleiding

In deze les trakteren wij u op vormen van het bijvoeglijk naamwoord *πας*. Dit woord betekent 'geheel, al, ieder, elk' en wordt zowel zelfstandig als bijvoeglijk gebruikt. Wij spreken van zelfstandig gebruik wanneer het woord niet bij een zelfstandig naamwoord hoort. Dit is met name het geval bij de vormen *παντες*- allen (1ste nv. mv. mnl.) en *παντα*- alle dingen (1ste/4de nv. mv. onz.). Wij spreken van bijvoeglijk gebruik wanneer het woord bij een zelfstandig naamwoord staat. *Πας* heeft dan geslacht, getal en naamval van het woord waar het bijhoort.

5.2 Voorbeelden uit het Nieuwe Testament met vormen van het bijvoeglijk naamwoord *πας*.

<i>παρα δε θεω παντα δυνατα</i>	Maar bij God zijn alle dingen mogelijk. (Matt. 19: 26)	<i>παρα</i> -(+ 3de nv.) bij, <i>παντα</i> - 1ste nv. mv. onz. v. <i>πας</i> (zelfstandig gebruik), <i>δυνατα</i> - 1ste nv. mv. onz. v. <i>δυνατος</i> - machtig, mogelijk (ziet u de overeenkomst in geslacht, getal en naamval met het woord waar <i>δυνατα</i> bijhoort?!)
<i>πασαι ουν αι γενειαι απο 'Αβρααμ εως Δαυιδ...</i>	Alle geslachten dan vanaf Abraham tot David... (Matt. 1: 17)	<i>πασαι</i> - 1ste nv. mv. vrl. (bijvoeglijk gebruik, hoort bij <i>γενειαι</i>), <i>ουν</i> - dan, dus, <i>αι</i> - 1ste nv. mv. vrl. v. bep. lidw., <i>γενειαι</i> - 1ste nv. mv. v. <i>γενεα</i> (vrl)- geslacht, <i>απο</i> -(+ 2de nv.) vanaf, <i>εως</i> - tot. N.B. Spreek de <i>υ</i> in <i>Δαυιδ</i> uit als 'v'
<i>πασα η πολις εξηλθεν</i>	De hele stad ging uit. (Matt. 8: 34)	<i>πασα</i> - 1ste nv. ev. vrl. (bijvoeglijk gebruik, hoort bij <i>πολις</i> (vrl.)- stad), <i>εξηλθεν</i> - 3de p. ev. aoristus v. <i>εξερχομαι</i> - ik ga uit (de aoristus komt later ter sprake)
<i>πασα πολις</i>	Iedere stad. (Matt. 12: 25)	<i>Πας</i> met lidwoord betekent 'geheel, al' (zie bovenstaand voorbeeld), zonder lidwoord betekent het 'iedere, elke'

Gaat het goed en vindt u het leuk!?

και πας ὁ ἀκουων μου λογους τουτους...	En iedereen die deze woorden van mij hoort... (Matt. 7: 26)	ἀκουων- deelwoord 'horende' (het deelwoord komt pas later aan de orde), μου- 2de nv. v. ἐγω- ik, τους- 4de nv. mv. mnl. v. bep. lidw., λογους- 4de nv. mv. v. λογος- woord, τουτους- 4de nv. mv. mnl. v. ούτος- die (aanwijzend vnv.)
παντες ζητουσι σε	Allen zoeken U. (Marc. 1: 37)	παντες- 1ste nv. mv. mnl. (zelfstandig gebruik), ζητουσι- 3de p. mv. o.t.t. v. ζητεω- ik zoek, σε- 4de nv. v. συ- jij, u

5.3 Grammaticale functies van de naamvallen

Wij willen u nu wat meer vertellen over de grammaticale functies van de naamvallen. Wij doen dit door u vier Nederlandse zinnen te geven waarin telkens een woord is gecursiveerd. Achter de zin geven wij dit woord in het Grieks in de naamval, die het Grieks gebruikt voor de grammaticale functie, die het woord in de zin heeft.

Voorbeelden:

1ste naamv. <i>De broer</i> is de zoon van mijn vader.	ὁ ἀδελφος
2de naamv. Het boek <i>van de broer</i> .	του ἀδελφου
3de naamv. Ik geef <i>de broer</i> een boek.	τω ἀδελφω
4de naamv. Ik sla <i>de broer</i> . _____	τον ἀδελφον

De eerste naamval wordt gebruikt voor het onderwerp van de zin. Ook woorden die naar het onderwerp verwijzen, staan in de eerste naamval. Zo zal 'zoon' in het voorbeeld in het Grieks in de eerste naamval komen.

De tweede naamval wordt gebruikt voor het uitdrukken van relaties die in het Nederlands vaak met het voorzetsel 'van' worden weergegeven.

De derde naamval wordt gebruikt voor het aangeven van het meewerkend voorwerp.

De vierde naamval wordt gebruikt voor het aangeven van het lijdend voorwerp.

5.4 Andere functies van de naamvallen

Er zijn ook andere functies van de naamvallen. Zo worden voorzetsels gevolgd door een bepaalde naamval. Er zijn voorzetsels die met de tweede, derde en vierde naamval kunnen gaan. Afhankelijk van de naamval die volgt, krijgt het voorzetsel zijn betekenis. In het algemeen geldt:

voorzetsel met tweede naamval: geeft scheiding aan: 'van, vanaf, vanuit'

voorzetsel met derde naamval: geeft plaats aan: 'bij'

voorzetsel met vierde naamval: geeft richting aan: 'naar'

5.5 Het bepaald lidwoord: overzicht

Wij geven u nu de gehele verbuiging van het bepaald lidwoord. Het lidwoord komt altijd in geslacht, getal en naamval overeen met het woord waar het bijhoort. U kunt zo vaak aan het lidwoord al zien welk geslacht het woord heeft. Dit vergemakkelijkt het zoeken naar bijbehorende bijvoeglijke naamwoorden. Zeker in langere zinnen kan dit u behulpzaam zijn. Leert u de vormen van het bepaald lidwoord dus goed herkennen!

	(mnl.)	(vrl.)	(onz.)
1ste nv. ev.	ὁ	ἡ	το
2de nv. ev.	του	της	του
3de nv. ev.	τω	τη	τω
4de nv. ev.	του	την	το
1ste nv. mv.	οἱ	αἱ	τα
2de nv. mv.	των	των	των
3de nv. mv.	τους	τας	τους
4de nv. mv.	τους	τας	τα

Let vooral op de vormen die meerdere keren voorkomen in verschillende geslachten:

του- 2de nv. ev. *mnl. en onz.*

τω- 3de nv. ev. *mnl. en onz.*

των- 2de nv. mv. *mnl., vrl. en onz. (!)*

τους- 3de nv. mv. *mnl. en onz.*

Merk op dat in het onzijdig de 1ste naamval altijd gelijk is aan de 4de. Dit is ook zo bij zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden (zie bijvoorbeeld πας, 5.6)

5.6 Het bijvoeglijk naamwoord πας: overzicht

	(mnl.)	(vrl.)	(onz.)
1ste nv. ev.	πας	πασα	παν
2de nv. ev.	παντος	πασης	παντος
3de nv. ev.	παντι	παση	παντι
4de nv. ev.	παντα	πασαν	παν
1ste nv. mv.	παντες	πασαι	παντα
2de nv. mv.	παντων	πασων	παντων
3de nv. mv.	πασι(ν)	πασας	πασι(ν)
4de nv. mv.	παντας	πασας	παντα

Let op de vormen die meerdere keren voorkomen:

παντος- 2de nv. ev. *mnl. en onz.*

παντι- 3de nv. ev. *mnl. en onz.*

παντων- 2de nv. mv. *mnl. en onz.*

πασι(ν)- 3de nv. mv. *mnl. en onz.*

παντα- 4de nv. ev. *mnl.* en 1ste/4de nv. mv. *onz. (!)*

We zijn ons ervan bewust dat deze les veel meer nieuwe stof bevat dan de voorgaande,

maar als u gewoon met de regelmaat van de drup verder gaat (20 minuten per dag op z'n minst), dan zult u overwinnen! Als u teveel moeite ondervindt met al deze uitgangen, beperkt u uw studie dan tot het zo goed mogelijk leren van de zinnen. Dat is voorlopig toch voldoende. U zult dan spelenderwijs alle uitgangen leren herkennen. Wie verplicht u per slot van rekening om alles uit het hoofd te leren!

5.7 Huiswerk

a) Wij geven u telkens een woord in combinatie met een vorm van *πας*. Al deze combinaties komen uit het Nieuwe Testament. Probeer u aan de hand van deze vorm af te leiden welk geslacht het betreffende woord heeft. U kunt uw antwoorden controleren in de woordenlijst. Daar staat immers achter elk zelfstandig naamwoord het geslacht gegeven.

1. ἐν παση τη δοξη
2. πασα ψυχη
3. παντα τα ῥηματα
4. ἡμεις μαρτυρες παντων
5. πασα ἡ κτισις
6. ἐν παση ἐκκλησια
7. παντα δυνατα σοι
8. παντα τον βιον
9. πασα σαρξ
10. ἐκ πασης κωμης

b) Vertaal bovenstaande zinsdelen. Let op de aanwezigheid van het lidwoord bij de keuze voor de vertaling van *πας*.

δοξα- eer, heerlijkheid, ψυχη- ziel, ῥημα- woord, κτισις- schepping, schepsel, ἐκκλησια- gemeente, σοι- 3de nv. v. συ ('voor U'), βιος- leven, levensonderhoud, leeftocht, σαρξ- vlees, ἐκ- (+ 2de nv.) (van)uit, κωμη- dorp

5.8 Nieuwe woorden

παρα	- (+ 3de nv.) bij, naast
θεω	- God (3de nv.)
δυνατος	- machtig, mogelijk
οὐν	- dan, dus
γενεα (vrl.)	- geslacht
ἀπο	- (+2de v.)vanaf, vandaan
έως	- tot
πολις (vrl.)	- stad
ἐξερχομαι	- ik ga uit (aoristusvorm: ἐξηλθεν)
ἀκουων	- horende (tegenwoordig deelwoord)
μου	- (2de nv. v. ἐγω- ik) van mij, mijn
τους λογους τουτους	- deze woorden (4de nv. mv. mnl.)
ζητεω	- ik zoek
σε	- (4de nv. v. συ- jij) je, u
δοξα (vrl.)	- eer, heerlijkheid

ψυχη (vrl.)	- ziel
ῥημα (onz.)	- woord
κτισις (vrl.)	- schepping, schepsel
ἐκκλησια (vrl.)	- gemeente
σοι	- (3de nv. v. σου- jij, u) aan/ voor jou/u
βιος (mnl.)	- leven, levensonderhoud, leeftocht
σαρξ (vrl.)	- vlees
ἐκ	- (+ 2de nv.) (van)uit
κωμη (vrl.)	- dorp

Waarschuwing: Ga nooit verder met een volgende les voordat u de vorige door en door beheerst. Dit zal problemen en frustraties voorkomen!!!

5.9 De achtergrond van het Nieuwe Testament: De Romeinse Overheersing I

In deze les en de volgende willen wij aandacht besteden aan de invloed van de Romeinse overheersing op het dagelijkse leven. In de volgende les kijken wij daarom naar het leger in het Joodse land en nu willen wij ons richten op de belastinginning.

De belastingen uit de provincies waren van groot belang voor de inkomsten van de Romeinse overheid. Zoals al even ter sprake kwam, betaalde men met belastinggeld grote bouwprojecten en veldtochten. De belastingen kan men onderverdelen in twee groepen: directe en indirecte belastingen. De directe belastingen waren de tributum soli (belasting op grond) en de tributum capitis (letterlijk: belasting op het hoofd). De inning van deze belastingen werd overgelaten aan de plaatselijke overheden in de provincies. Dezen konden de inning weer uitbesteden aan ondergeschikten, maar zij blijven zelf verantwoordelijk voor het afdragen van het geld aan Rome. De indirecte belastingen waren tolgelden. De inning hiervan werd verpacht aan zogenaamde publicani, vaak gewone provinciebewoners die zelf de verantwoordelijkheid hadden voor het afdragen van het geld aan Rome. De publicani mochten alles wat zij inden boven het gevraagde bedrag zelf houden. Het is dan ook niet zo vreemd dat deze publicani niet erg geliefd waren en werden gezien als landverraders.

Ook in het Joodse land moest men deze belastingen betalen (zie bijvoorbeeld Matth. 22: 15- 22). De publicani zijn ons bekend onder de naam 'tollenaren' (Grieks voor tollenaar: τελωνης). Zij hadden hun tolhuizen langs doorgaande wegen. Zo'n tolhuis wordt in het Nieuwe Testament ook genoemd (Matth. 9: 9; Luc. 5: 27). Uit de geschiedenis van Zacheüs (Luc. 19: 1- 10) blijkt de praktijk van het afpersen (Luc. 19: 8). De gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar tot slot (Luc. 18: 9- 14) geeft blijk van de verachting voor tollenaars.

NOTITIES:

